

«Ο ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΜΟΥ ΣΑΚΟΣ» του Γιώργου Σπηλιώτη

Σύμφωνα με τη μυθολογία, η Θάλασσα ήταν η θεά του αλμυρού υγρού στοιχείου, και τις πολυάριθμες μορφές της προσωποποιούσαν πενήντα νύμφες, οι Νηρηίδες. Η θάλασσα είναι η αρχέγονη μητέρα όλων των πλασμάτων της γης και επί αιώνες έχει ταΐσει κι έχει ταξιδέψει αμέτρητες ψυχές. Και είτε γαλήνια, είτε φουρτουνιασμένη, πάντα ενέπνεε σε όλους μας το θαυμασμό, το σεβασμό και το δέος, αλλά και μια ιδιαίτερη αγάπη και ευγνωμοσύνη σ' αυτούς που την έχουν ζήσει από κοντά και έχουν διασχίσει τα ατέλειωτα μονοπάτια της. Έτσι κι ο Γιώργος Σπηλιώτης, σαν ένας από αυτούς τους θαυμαστές, ταξιδεύεται και εικονικούς εραστές της Ωκεανίδας θεάς, ανασύρει απ' τη μνήμη του εικόνες από την πολύχρονη σχέση του μαζί της και μας τις αφηγείται με την μορφή ενός ρέοντος ποιητικού λόγου.

Στο πρώτο μέρος του βιβλίου του «Ο ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΜΟΥ ΣΑΚΟΣ», ο ποιητής καταγράφει τις εντυπώσεις και τα βιώματα τα οποία έχουν χαράξει ανεξίτηλα την ψυχή του από τότε που μπάρκαρε για πρώτη φορά σαν αμούστακο αγόρι. Με νοσταλγική αφήγηση και λυρισμό, άλλοτε σε έμμετρο κι άλλοτε σε ελεύθερο στίχο, περιγράφει το πρώτο μπάρκο, τον αποχαιρετισμό του ναυτικού, τον καμπού της μάνας, τις μικροχαρές των λιμανιών, και τον συντονισμό των χτύπων της καρδιάς του με αυτούς της μηχανής του πλοίου. Με ευγνωμοσύνη αναφέρεται στις ηρωίδες γυναίκες των ναυτικών : «.....Ηραες δεν είμαστε εμείς, / αλλά αυτές που μένουν / ρωτίσω μ' αναστεναγμός / φαμίλιαν ϊ αναστανούν / και να προσέμενον γυρισμό». Και με συγκίνηση δίνει το αποχαιρετιστήριο φύλι στο τελευταίο του πλοίο, όταν εγκαταλείπει οριστικά τα θαλασσινά ταξίδια : «.....Βουρκάσανε τα μάτια μου όταν το φίλησα, / και η φωνή τρεμουλιαστά ψιθύρισε / ένα πνιγμένο αντίο, το τελευταίο αντίο. / Καλούταιδο να σ' έχει ο Ποσειδώνας».

Αναφέρεται σε πρόσωπα της μυθολογίας, τον εικονικό έρωτά του με τη νύμφη Νηρηίδα, τον παντοδύναμο θεό της θάλασσας Ποσειδώνα, τον έρωτα του Δία και της Ιօνης, την ζήλια της Ήρας, το σαϊτοβόλο Απόλλωνα, τον ανεμοστάλητη Αιόλο και βέβαια τον μεγάλο τεχνίτη και ναυπηγό θεό Ήφαιστο : «.....Ένα καράβι έχω βάλει στα σκαριά / στον Ήφαιστου το υπόγειο εργαστήρι, / για να σε κλέψω μια φεγγαρόλουστη βραδιά / να ταξιδέψουμε μαζί μες στης ζωής το πανηγύρι. »

Και συνεχίζει ο ποιητής, υμνώντας τους Άγνωστους Ναυτικούς που χάθηκαν στον πόλεμο. Τους ονομάζει «φρουρούς των βυθών της θαλάσσης», βάζει τη Μόδσα να ψάλει «της Δόξας την αθλαντη Ωδή» και τη Φτερωτή θεά Νίκη - την αδελφή της Δόξας και της Ελευθερίας - να τους στεφανώσει. Ιδού κάποια αποστάσματα από το ποίημα «Η Φτερωτή Νίκη» : «Πανέμορφη Κόρη, / τα φτερά σου σαΐτες / χτυπούν τους αιθέρες, αέρινη / φτερουνγίζεις πα' στα πελάγη. / Τα μαλλιά σου βρεγμένα, στολισμένα / με φύκια, κοχύλια και άνθη / / Πανέμορφη Κόρη / η αγκαλιά σου γεμάτη λουλούδια / και δάφνης στεφάνια, να στολίσεις εκείνους / που έδωσαν τη ζωή τους / για την άλλη την Κόρη / να χαρόμαστε μείς λευτεριά. / / Ολοι παρόντες οι νάντες / στα πόστα, με σφρίγος και νέοι, / όπως ήτανε τότε στην οργή του πολέμου, / όπως ήτανε τότε την ημέρα που γίνανε φως.....»

Στο δεύτερο μέρος του βιβλίου, ο Γιώργος Σπηλιώτης θα αφηγηθεί με ένα λυρικό εξηρεσιονισμό, σκηνές από την Ιστορία και τη Μυθολογία. Θα περιγράψει την Νεράδα που αναδύθηκε στην πρωινή αύρα του Ιονίου σαν από μηχανής Θεός και σαν φύλακας ἄγγελος, δίνοντας συμπαράσταση στον ναυτικό. Θα μας μιλήσει για το ταξίδι του Θησέα, για την καταδίωξη του Δαίδαλου από τον Μίνωα, για τα περήφανα ἀλόγα του Αχιλλέα, για τα δώρα των θεών στον Ηρακλή, για την τιμωρία του Ησιόδου, για τα σπασμένα σγάλματα των θεών απ' τους βαρβάρους και για την αχαριστία της Ευρώπης προς τον Ελληνικό πολιτισμό. Θα κρούσει τις εναισθήτες χορδές της Ψυχικής Αρπαζ, στο κάλεσμα του Ορφέα και στο κέντρισμα της Μούσας. Θα στεφανώσει ποιητικά τους πεσόντες του ολοκαυτώματος των Καλαβρύτων. Και θα καλέσει τις αναμνήσεις του, τις Υψηλές Προσκεκλημένες, για να του κρατήσουν συντροφιά, σε ένα από τα καλλίτερα ποιήματα της συλλογής : «Ελάτε Θύμησες, υψηλές προσκεκλημένες, / ελάτε και καθίστε εδώ σιμά, / η μια πλά στην άλλη. / Πάντα σας προσμένα αυτή την ώρα / κάτω από το φως της λάμπας τ' αιωδόρ, / αν και δεν έρχεστε δύσο συχνά / θα ήθελα κι επιθυμώ τη συντροφιά σας.»

Στη συνέχεια, ο ποιητής με δύο συγκινητικές δεκαπεντασύλλαβες ελεγείες, θα αποχαιρετήσει τους φίλους του που έφυγαν για το μεγάλο ταξίδι, συμπεραίνοντας ότι «σε τούτο 'δω της γης το πέρασμα το μόνο που μετράει / είναι μία υπόληψη κι ο σεβασμός του κόσμου». Και στο τελευταίο ποίημα του βιβλίου, θα κάνει μια φιλοσοφική ενδοσκόπηση στα μήχια του τρίτευχου της ύπαρξης, στο εγώ, στο νου και στην καρδιά, για να καταλήξει στο ότι η πραγματική συγχώρεση προς τους άλλους, μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν αισθανθούμε για αυτούς μια αληθινή αγάπη.

Μετά από την ποιητική αναδίφηση μέσα στο περιεχόμενο του ναυτικού σάκου του Γιώργου Σπηλιώτη, διαπιστώνουμε ότι ο παλιός και αρμυρισμένος αυτός σάκος, δεν έχει φθαρεί καθόλου απ' το πέρασμα του χρόνου. Μέσα σ' αυτόν, ο ποιητής έχει αποθηκεύσει ποικίλους υπαρξιακούς και κοινωνικούς στοχασμούς, καθώς και πολλές Υψηλές Προσκεκλημένες, δηλαδή αναμνήσεις και εμπειρίες ζωής, που οι πιο πολλές είναι παρμένες απ' την πολύχρονη σχέση του με την εικονική του ερωμένη, τη Θεά Θάλασσα. Και ως ενθύμιο της σχέσης του με την κόρη του Ποσειδώνα, μες το σάκο αυτό ο ποιητής έχει κρύψει πολλά λογοτεχνικά μαργαριτάρια τα οποία μας περιμένουν να τα ανακαλύψουμε.

Γιώργος Μαρινάκης